

ZÁZNAM NÁVŠTĚVY U VLADIMÍRA HOLANA
(I. ČÁST)

Dobrovského dům na Kampě. Vchod vraty, kde stojí nádoby s popelem. Na dveřích je vizitka. Vychází nějaká starší žena. Zve dál. "Nesvlékejte si kabát, tady to protahuje." Celkem nepořádek. Vlevo veliké police na knihy, plné. Stůl se sodovkou. Krabice cigaret. Místnost rozdělená na tři polooddělené pokoje.

Jak jste sem ke mně přišel?" Říkám, že jsem se dověděl od spolužáka, kde bydlí. Potom mu říkám, že jsem v 48. četl v Lidovkách Fikarovo ocenění jeho Lyriky.

"Totiž to víte, že já mám zakázáno publikovat." "Myslel jsem, že jste komunista."

"To bylo, než jsem to poznal. Víte, když člověk tady viděl ty německé binokly, tu hrůzu, a potom, když oni přišli. My jsme byli tehdy se ženou na venkově a tam, když jsem je poznal, taková širokost duše, upřímnost, mně se líbili. To byly ovšem elitní sbory."

"Četl jsem od vás posledně ten list anglo-americkým básníkům, potom ten pozdrav na 1. máje 1948. Potom už jen Melancholii, překlady čínské poezie."

"Tak znáte všechno. To ještě tak prošlo. Potom se začal ten šroub utahovat. Já jsem dneska prohibitus. V Čechách." Směje se. „Je to zoufalé. Hledím se s tím nějak vyrovnat. Nikdo si to takhle nepředstavoval. Já jsem ani nebyl komunista."

Spíš slovanství, víte, to bylo to. Vždyť jsme vlastně na ten příchod čekali 150 let. Už Aleš a tak. A je těžko říci, zda jsme měli v pětáctýřicátém štěstí. S tímhle nelze souhlasit. Já jsem zavržený."

Říkám, že Nezval a jiní v tom plují a mají se dobře.

Já jim to nezávidím. To je kariéra, bouráky, ženské. Nezval by si měl vážit toho, co má, poněvadž to dostal zadarmo od Pánaboha, a ne to odkopnout. Slyšel jsem, že je těžce nemocný, to zvlášť, když se dívá přímo smrti do tváře, by si měl uvědomit."

Bere do ruky knížku. "To už je dlouho, co jsem někomu něco podpisoval. Za mnou už nikdo nejde. Oni se bojejí. Dal bych vám nějakou svou knížku, ale nic tady nemám. Já nevím, co s tím udělali. Snad to dali do stoupy." Říkám, že v antikvariátech se ještě něco dostane. Že jsem si koupil před vánoci La Fontainova Adonise. "To je hezká věc. Je to pěkně vydaná knížka." Mluvím o Baudelairově Ženě. "To byla tehdy taková drobnost, Podroužek to špatně vydal, úplně to zapadlo. "

Mluvím o mladých básnících. O Fikarově Samoúnu. "To je pěkné. Jemné, ta kjemnější je to. To je skoro pištec. Kainara je škoda. Ten mohl něco přinést."

Mluvíme o dnešní situaci.

"Myslím, že se to bez konfliktu nevyřeší, a já už nic nevidím. To je spor dvou ideologií a my až na druhém místě jako vedlejší věc. Ale ani dělníci s ním nejsou spokojeni. Je to ošklivé, co se to děje. Já v tom tápám, hledám nějakou víru - Halas je na tom dobře, Hora je na tom dobře." Dodávám Orten. Říká: "To je správné, Orten. Ti mají jasno. Ale my tady?"

Říkám o Halasově závěti. Já jsem to neslyšel," ukazuje na malé rádio, "to je polámané. Ale je to pravděpodobné, vím, že byl velmi zklamán a zdrcen tím vším. Je to tak mnoho na nás."

Ptám se, jestli něco píše.

"Něco, už se to začalo v pětáctýřicátém všechno tak sbírat, to je řídké, aby mladý člověk měl zájem o poezii. Klid by bylo potřeba. To jsou dvě války, podvívá. Dívejte se na ty děti, to nejsou nohy, to jsou hůlčičky. Teď nám děcko stonalo, tak jsme měli se ženou starost."

Říkám, že jeho první básně, že to bylo někdy těžké čtení. "To je někdy trapná četba. Ale Baudelaire byl podle nich také dekadent. Co je to formalismus? Co je to formalismus? Tak nám to vytýkají. Nedávno za mnou byla jedna dívka. Bylo jí dvaadvacet. Je hrozné vidět, jak na nic nevěří ti lidé, ani na život. Mladí lidé. To je pomýšlení. Vám ještě není dvacet. Ó, to je dobré."

Ptám se, zda věří v Boha.

Mlčí. "Já se snažím věřit. Najít něco. Vždyť Nezval a ti, to je hluché, to je prázdné, co dělají, co píší. Je to svinstvo. Copak oni uznají, že každý člověk má jenom duši? Co je jim duše? Kus masa takhle. Ale vždyť nebyl-li by Bůh, jakou to má všechno cenu, jak se to všechno mohlo stát. Lidé uvěří tomu, co Kristus říkal, a to je těžké, nebo - není tu jiná cesta. Aut - aut. C' est tout."

„Je to pravda, že na Západě také není všude světlo. Ale jednu výhodu to má. Člověk může svobodně umřít. Je pravda, že dřív lidé spali po cihelnách, ale mohli svobodně umřít. " "

„Je kolikátého? Vidíte, že se nemodlím." (7. března, Masaryk.) "No, o tom nebude nikde v novinách ani zmínka."

Panuje dosti rozšířené přesvědčení, že slova nejenom básní, ale i myslí za básníka; že velká poetická díla se skládají z velkých slov; že myšlenková pára a mlha jsou sugestivnější, než přesnost a jas; že polovědomí a nevědomí je básnický významnější než vědomí.

Špatnou poezii spiritualistickou poznáš podle nekřesťanského množství slovesných podstatných jmen.

Raskolnikov mě nezajímá proto, že zabil starou lichvářku, ale její vražda mě zajímá proto, že to byl právě on, jenž ji zabil.

(2.ČÁST)

22. září 1966 (při nalezení sešitu se zápisem o návštěvě u Holana). Ještě některé věci:

Anekdota Verlaine - Degas (použil jsem jí v předmluvě k Prokletým v Hrubinových překladech).

"Program? Pro krám!"

"Breton? Brepton!"

Fikarovy překlady Čechova chválil. „Ale nemyslete si, že Čechov byl nějaký humanista. To si myslí oni. Byl to britký mozek, britký."

"Když Čechov umíral, vybuchla zátka ze šampaňského, večer předtím měl na ně chuť."

Byl jsem u něho prvně (tj. rozhovor se konal) 7. března 1951 - ve starém textu zmínka, že mi ještě není 20 let, a v 50. roce jsem ještě nebyl v Praze.

o mladých básnících. "Kamil Bednář? To je bláto, řídké bláto. Kolář? Ale ne. Moc mudrují, spekulují, je to suché."

"Viděl jsem kdysi fotografii Ezry Pounda, v jakési knize, kterou mi ukazoval Chaloupecký. Námořní kapitán."

o tom, jak se dovědělo smrti Dylana Thomase (ale to nebylo v tomto rozhovoru): "Dylan byl skvělý, skvělý, skvělý - seděli jsme u Grossmana v Krči. Řetězový kuřák, ještě tam musí být na jednom místě na parketách zašlapaný popel, rozmazával jej nohou. Ukazovali jsme si rukama.

Shelley?

Nízko.

Keats?

Ruce po oči. Big poet."

"Nadání máte."

"Radotín? Na to mám vzpomínky. Měl jsem tam matku za války, za náletů. Vidím ty dva komíny proti sobě, nevím, co tam dělají."

Cementárna.

Napadá mě: stavě se holanitem, je holánětem. Oklamali chudého.

"Fargue: Báseň je jako správně pečená sluka. Musí se stáhnout ihned v okamžiku, kdy je hotová - pozná se to podle toho, že po zobáku jí stéká krůpěj. Ta krůpěj, to je poezie."

„Básníci, dávejte nám kávu pouze filtrovanou (café filtre) ."

. "Dostat verš do formy, přecedit, přestavět."

"Báseň, obrazy, pokud možno konkrétní."

„Jste-li básníkem, budete jím. Pak vás to čeká, je to těžké nést. Jako ten Čechovův koník, kterého tlučou, praskají (gesto) zezadu, a on dál tu káru táhne.“

"Když Čechov zemřel a převáželi jej do Ruska, zapečetili jej do vagónu. Nebyl to zvláštní vagón. Na vagónu, v němž "byl, stál nápis: Ústřice."

"Mořil jsem se, psal jsem spoustu věcí. A pak jsem to spálil. Zbyl z toho jen Hamlet a nějaké drobnosti. Část otiskl Chalupický v Listech: Hadry, kosti, kůže."

"Prózu. Zkoušel jsem prózu. Na té jsem si rozbil hlavu."

"Nemám je rád, měšťáky. Tvrdá srdce. Ta nenávisť ve mně stále ještě je. Ale tohle je horší. To už jsem říkal: mohl jste umřít pod mostem, ale svobodně, naprosto svobodně, takhle jste spočítané, j. spočítané..."

"Kouřil jsem vajglypo malířích. Dítě nemělo co jíst. Listonoš mi ukradl tři sta korun. Podepsal přijímací lístek. B. H. Moje žena se jmenuje Věra."

"Breton? Jak říkal Deml: Brepton. Vybrali si pár básníků a ostatní všechno zavrhlí."

„Jak to dělat, není rada. Musíte sám.“

"*Věř mi, já viděl jablka.* To je dokonalé. Něco jako stará čínská poezie."

"Halas seděl za rozvodní deskou s knoflíky a telefony. Kolikrát jsem mu říkal, aby tam nebyl. Rozčiloval se, hádal se s těmi, kteří za to nestáli, blbci..."

„Jsem jediný básník, který nebyl sekční šéf. Kopecký mi nabízel film.“

"Samotář od dětství. Divnej. Jako dítě pořád někde stranou, neuměl jsem si hrát, uhozenej, uhozenej..."

"Rozbíhalo se to. Když jsem před vánoci podepisoval kníž"

ky... I slečny četly poezii. A hezké... Pořád o nich píšeme, a ony na nás kašlou. "

"Přepisoval jsem Lyriku. Pořád jsem ještě nevěděl, zda je to dobré. Z těch mých mazanic to nikdo nepřečte. Proměškal jsem to o týden. Mohlo to ještě vyjít. Ale dal jsem to až v roce 49. Konec...

Palivec? To se můžete naučit. Učil se to u Valéryho. Není to tak zlé... Vybrat slova na o... a už to jede. Trpělivost k tomu musí být a vkus.

Starý námořník? Sládek, Palivec někdy až nagulmovaný. Když přijel z Paříže, toto v něm ještě bylo. Pak začal koketovat s agrárníky. Koupil si velkostatek. Tady u mne to vždycky končilo, že jsem mu řekl: 'A co se s tebou budu hádat...!' Politické názory nemožné. Zrudl, vykřikoval... "

"Člověk si může dovolit deformaci, ale když všechno zná, pravopis, jazyk."

"Haukové překlad Eliota. Dobrý. Dokonale to zná. Dělal jsem s ní Keatse... "

"Dětství? já taky. Z toho budeme žít."

(KONEC ZAZNAMU)

• S mým kouřením to zašlo tak daleko, že dilema je v téhle chvíli už úplně jasné: buď cigarety, nebo já.

. Popelka nemá chodit na ve čírky,
taje má znát jen přes klíčové dírky.

. Pokud člověk nechce zešít, neměl by nikdy dlouho nosit v hlavě stejné myšlenky.

. Kazisvět... Přemýšlej o tom slově, vzpomínej, v jakých souvislostech jsi je kdy slyšel! Usni do toho slova!

. Sperma je jediná božská věc, kterou v sobě člověk má. Jediné, co ho *přesahuje*.

. Kolem úst měl onu zakyslou vrásku lidí, kteří jsou už dlouhý čas zvyklí žvýkat jen popel.

. Do tří ráno jsem překládal blbou ruskou (vlastně sovětskou) povídku do antologie První lásky pro Lidové nakladatelství. Vykašlat se na to nemůžu, poněvadž bez tohoto nakladatelství bych nemohl na volné noze vůbec existovat. Když jsem si uvědomil, že v důsledku prošvihnutého února 1948 sedím po pětatřiceti letech ve tři hodiny v noci nad papírem a smolím jakousi otrockou fušku, kterou bych nejrádší vyhodil z okna, měl jsem pocit totálního zoufalství, bylo mi do breku.

. *Kruh už se užil: štváčská přesila smrti a psů se stále blížila.* - Nevím odkud, ale tyhle dva Drydenovy verše jsem znal v překladu už někdy před pětatřiceti lety; v padesátých letech jsem si je mockrát opakoval a celé ty morové roky stalinské hrůzy jsem prožil v jejich znamení - dodnes jsou pro mne jako motto, tajné heslo, které otvírá dveře do atmosféry těch let. Mám dojem, že jsem je znal z některého Greenova románu, nejspíš z Moci a slávy, poněvadž ten jsem četl ještě v Humpolci, všechny ostatní až v Praze. Greene je tam cituje buď v textu, nebo jako motto... Dodnes ale nevím, jak znějí v originále.

. A sta tisíce, statisíce
jich odkrouhli kvůli statistice.

. Dávná, pradávna anekdota „Ať žije Bůh!“ se v těchto dnech stala skutkem v Polsku. Vyprávěla ji jednou uJedličků na Lobkovičáku Alenka Syn kovář (dnes Munková), někdy zjara 1953, a všichni jsme řvali smíchy, tak *dobrá*, tak absurdní, ale chytře vymyšlená se nám ta anekdota zdála, tehdy v tom dávném, pradávném roce 1953, kdy komunisté byli u moci teprv pět let. Je to takhle: *Po dlouhých a svízelných časech je to hodné, to slušné Československo konečně osvobozeno z komunistického područí. Americké tanky jsou na Václaváku, Petr Zenkl na Hradě ti u Svatého Víta slouží arcibiskup Beran slavnou mši dikuvzdání, katedrála je nabitá. "Drazi věřící, kdo posíval vašeho ducha v dnech nejčernějšího útlaku? Bůh!" volá arcibiskup při kázání. "Kdo ani na okamžik nenechal umřít vaši naději? Bůh! Kdo vás provázel na cestách utrpení do dnešního slavného dne? Bůh!" Arcibiskup se odmlčí. Nejdřív ticho, pak se katedrála rozezní potleskem a hromovým skandováním: "Ať žije Bůh! Ať žije Bůh! Ať žije Bůh!"* Moc, opravdu moc jsme se tehdy té anekdotě nasmáli... vzpomněl jsem si na ni tehle týden, kdy Wojtyła je na návštěvě v Polsku a lidé mu tleskají, reagují na jeho kázání tak, jak reagovali na Gomulkovy a Gierkovy projevy - formalizovaným bezrizikovým rituálem. Prognóza téhle anekdoty se splnila do slova a do písmene.

. *Jobs for the boys*, tak se v Anglii říká protekcčním, teplým místečkům. V Československu jsou to *jobs for party boys*.

. **Ohrnutý horní ret Ivy Janžurové... Pohrdavě ohrnutý horní ret Ivy Janžurové..** jeden z detailů světa, jedna z těch věcí, které se člověku honí hlavou, když se v noci probudí, nemůže spát a přemítá, co na tomhle světě *ještě je*, co ho s tímhle světem ještě spojuje.

. Když jsem dnes dopoledne překládal Pilňakovu povídku Starý sýr (mimochodem: tu jsem toužil přeložit někdy od první poloviny 60. let, pořád jsem se k tomu nemohl dostat, až teď konečně), uvědomil jsem si, jak za revoluce, v letech barbarství a rozvratu, ruští spisovatelé často vzpomínali na Dickense - zmínky o něm jsou u Babela, v téhle Pilňakově povídce taky... Dickens pro ně byl symbolem konsolidova

ného, idylického světa, kde je vše na svém místě, kde se ne-
vraždí pro nic za nic, kde lidé jsou k sobě vřídni... Jedno z těch
drobných dobových loci communes, která bývají v literatuře
roztroušena... pro toho, kdo si je dá dohromady.

. *Slova přiléhavá jako trikoty*, tak to napsal v jedné své básni
Zbyněk Hejda, můj současník, český básník, kterého skoro
nikdo nezná, poněvadž mohl publikovat jen sporadicky
jedna sbírka v nepatrném nákladu; druhá zabavena před vy-
dáním; pár článků a překladů z Trakla a Benna rozhozeno po
dávno neexistujících, zastavených časopisech - ale kterého čtu pořád
znova a kterého mám rád i jako člověka, na rozdíl od mnoha
jeho někdejších kamarádů z časopisu Tvář. *Slova přiléhavá jako
trikoty*... Ano, tahle slova, taková slova...
Jenže taková já nikdy nenašel.

. Jablonečtí černoši: "skláři vdechující amalgam, po kterém jim
černala kůže;" v jabloneckých ulicích je bylo možno potkat ještě
po první světové válce. Poznámávám pro použití do výčtu
"karlínští kluci, spořilovští surrealisti, podolští baráčníci,
zlíchovští studenti... jablonečtí černoši..."

. Jak život utíká, člověk si zvykne pracovat s lidmi, na které
není spolehnouti, s lidmi, kteří mu jsou spíš nemilí než milí. Co
se dá dělat, není na vybranou, jednou jsou taková na světě...
Nikdy by ale neměl- ani bezděčně, ani podvědomě, ani z únavy -
přijímat jejich kritéria. Nikdy. Oni jsou oni, on je on.

. Československá nakladatelství už vydala všechno, co se
vydat dalo, takže teď zdárně pokračují ve vydávání toho,
co se nikdy a za žádných okolností vydat nedalo.

. Včera umřel Lád'a Dvořák, jeden z nejbližších přátel,
které jsem v 50. letech měl. Český básník... Dověděl
jsem se to dnes odpoledne. (23. června 1983)

. 33 let od smrti Milady Horákové (27. června
1983)

. Co je má poezie? Všechna, kterou jsem napsal? Sebevražda na
hrobě mých rodičů. Touha zničit se se zničenými jenom tak jim
můžu dokázat svou lásku, jenom tak se můžu

zbavit výčitky, že jsem je zradil. Lidé nejsou kytky, aby vesele
a pestře rostli z hrobů, na hrobech.

. Vědělo mně, že si to odnesu,
že se stanu bílou vránou,
když zůstanu stát stranou
konsolidačního procesu.

(To všechno mi P. S. řekl - ovšem bez rýmů; jenže já jsem
na lidi jako on vždycky sral.)

. Jak se to tvoří, když všude kolem jsou jen *tchoii*?

. *Ad memor*: Shánějí teď a sepisují kdejaký starý Kainarův
veršík, ale mám dojem, že o celé řadě roztroušených publi-
kací nevědí (válečné publikace ve výtvarnických časopisech,
jednu nebo dvě publikace v Čs. šachu)... Tuhle se mi vyno-
řily čtyři verše z jakéhosi Kainarova pamfletu z počátku 60. let
na tehdejšího ministra školství Kahudo; opsané mi to
tehdy dávala číst Vlasta Tafelová ještě ve staré, dnes dávno
zbořené budově na Národní třídě, kde byla tenkrát redakce
Světa sovětů a také jeden čas redakce Světové literatury
v tom domě jsme se poznali s Majkou; pamflet byl delší, ale
zapamatoval jsem si jen ty čtyři verše:

Kahudo, Kahudo,
kdo tě natřel na rudo?
To ti hoši z Polbyra,
tam se to tak natírá.

. "Prvního máje, druhého nemá je..." (říkával před pěta-
řiceti lety Jirka Čech, můj spolužák z humpoleckého gym-
názia; říkal to pokaždé, když nám kantoři přikazovali, že se
musíme dostavit na oslavy 1. máje. Co to bylo, tenhle výrok?
Pokus o vtip? Hospodský frk? Canc jen tak? Zamlčený pod-
mět jsou zřejmě "prachy".

. Hledáčky očí... Tvo mně věděly, že si to odnesu.

. Konformistické publikace Josefa Hanzlíka v Tvorbě po-
čátkem 70. let... Konsolidačnilibé, partajilibé veršiky... Včera
jsem si na ně vzpomněl a po víc než deseti letech se nad nimi
otřásl hnusem.

zbavit výčitky, že jsem je zradil. Lidi nejsou kytky, aby vesele a pestře rostli z hrobů, na hrobech.

. Vědělo mně, že si to odnesu,
že se stanu bílou vránou,
když zůstanu stát stranou
konsolidačního procesu.

(To všechno mi P. S. řekl - ovšem bez rýmů; jenže já jsem na lidi jako on vždycky sral.)

. Jak se to tvoří, když všude kolem jsou jen *tchoři*?

. *Ad memor*: Shánějí teď a sepisují kdejaký starý Kainaruv veršík, ale mám dojem, že o celé řadě roztroušených publikací nevědí (válečné publikace ve výtvarnických časopisech, jednu nebo dvě publikace v Čs. šachu)... Tuhle se mi vynořily čtyři verše z jakéhosi Kainarova pamfletu z počátku 60. let na tehdejšího ministra školství Kahudu; opsané mi to tehdy dávala číst Vlasta Tafelová ještě ve staré, dnes dávno zbořené budově na Národní třídě, kde byla tenkrát redakce Světa sovětů a také jeden čas redakce Světové literatury v tom domě jsme se poznali s Majkou; pamflet byl delší, ale zapamatoval jsem si jen ty čtyři verše:

Kahudo, Kahudo,
kdo tě natřel na rudo?
To ti hoši z Polbyra,
am se to tak natírá.

. "Prvního máje, druhýho nemá je..." (říkával před pětaticeti lety Jirka Čech, můj spolužák z humpoleckého gymnázia; říkal to pokaždé, když nám kantoři přikazovali, že se *musíme dostavit* na oslavy 1. máje. Co to bylo, tenhle výrok? Pokus o vtip? Hospodský frk? Canc jen tak? Zamlčený podmětsou zřejmě "prachy".

. Hledáčky očí... Ty o mně věděly, že si to odnesu.

. Konformistické publikace Josefa Hanzlíka v Tvorbě počátkem 70. let... Konsolidacilibé, partajilibé veršíky... Včera jsem si na ně vzpomněl a po víc než deseti letech se nad nimi otrásl hnusem.

. Pitomost repertoáru
ho přiváděla do varu.

. Z kritických moudrostí právě uplynulého týdne (z různých novin): "Hašek byl šašek." "Kafka boří, aniž tvoří."
Citováno doslovně.

. Jeho knihy leží zaprášené v mé knihovně, moje knihy leží zaprášené v jeho knihovně. (O vztazích mezi spisovateli, o tom, jak se mají navzájem rádi.)

. Na všech ranních plážích už je "šero."
Nikdy už se nepůjdeme
koupat na Varadero.

. Chladné ráno voráčhlejších sviní ze zasedacích síní.

. Copyright@ na slovo "voráčhlej" (ten je voráčhlej, tj. protřelej, drzej apod.), které není v žádném českém slovníku, má moje dcera Eva.

. Zeď nářků! Nezapomeň
si k ní vzít nákupní
tašku!

. Na kremaci Ládi Dvořáka jsem ho viděl - prvně po patnácti letech. Přihrnul se ke mně jako starý přítel. (A od toho letního dne, kdy jsme spolu proseděli a prohovořili celou noc v hotelovém pokoji nad mořem v Soči, uplynulo málem čtvrt století - to bylo v létě 1959.) Znova jsem viděl ty pořád stejné, ušklíbavé oči, oči, které mě vidí jako poraženého, jako životní odpis. A definitivně jsem pochopil, proč toho člověka od roku 1955 instinktivně, nepřekonatelně nenávidím.

. Ten bláznivý stařec, ten legionář ze Sommy (od Piavy?) je pořád ještě živ. Vždycky si oblékne (dodnes nerozpadlou) uniformu s modrým baretem, vyznamenáními ajde ulicemi malešického sídliště. Lidi po něm pokukují, myslí si, že jde z nějakého natáčení. Děti nevědí nic. Těm ta uniforma neříká nic, stejně dobře by mohl mít napoleonskou. Esenbáci si ho pátravě měří - co to má znamenat - , ale když vidí, jak

je dědek starý, přejdou kolem. Ten dědek je blázen, jak by nebyl! Chodit v roce 1983 po malčickém sídlišti v uniformě francouzského legionáře z první světové války! Ale vždycky se mi nad ním sevře srdce. To proto, že ve své pomatenosti trvá na skutečnosti, kterou se *oni* tolikrát snažili vymazat. A jako pomateneček chodí v uniformě, která byla skutečnost. Kolik mu může být? Kdyby byl bojoval jen v posledním roce WW I, muselo by mu být nejmiň třiaosmdesát. A ještě je statný. Lidi se od něho odtahují, jako od každého cvoka. Mě přitahuje, mně je milý, příjemný. Včera jsem si na Želivámě naschvál sedl v autobuse vedle něho, jel s ním až na sídliště - tři stanice - a prohlížel si ho. Je čistý, tváře má plné červených žilek, ale pořád ještě plné, nepropadlé, zdravou kůži, zdravou pleť.

. Co správného říkání nejvíc potěší? Co ho potěší tak, že tě nejen neudá, ale že dokonce o tobě podá dobré hlášení? Uhodneš-li včas, hadači, pak tě budoucnost netlačí.

. Už kolik let pořád od někoho slyším, že ten či onen redaktor studuje VUML (to se dělá při zaměstnání), že skládá zkoušky na VUMLu, že píše jakousi práci pro VUML... a pořád jsem si naivně myslel, že je to nějaké rozšiřování kvalifikace... nějaké odborné školení... (Těch zkratek je všude kolem člověka tolik, že po jejich významu dávno nepátrá, pokud se ho přímo netýkají.) Až teď jsem se dověděl, že VUML = Večerní univerzita marxismu-leninismu... To zní sice hrdě, ale přece jen bych si dovolil navrhnout zlepšení: co kdyby třeba zřídili taky PUML? To by mohla být Předjitřní univerzita marxismu-leninismu... Co vy na to, soudruzi?

. Teprv letos v květnu (na party pořádané v Odeonu při odchodu Evy Kondryšové do důchodu) jsem se čistou náhodou - mezi řečí - dověděl od redaktorky Jitky Hamzové, že Dáša Hendrychová, sochařka, s kterou jsem kdysi několik měsíců chodil, je už půldruhého roku nebo dva roky mrtvá... Umřela na rakovinu. Seznámili jsme se kdysi (bylo to někdy v roce 1956 nebo 1957) přes René Murata, chodíval jsem za ní do Karlovy ulice č. 20, kde měla v podkroví ateliér na jedné chodbě s Vinckem Vinglerem, sochařem, který dělal výhradně a jenom zvířátka... Potom,

za toho čtvrt století, co následovalo, jsem ji viděl snad jen dvakrát -
podruhé a naposled za ledového únorového rána, kdy jsem si jel něco
vyhledat do Slovanské knihovny. Mluvili
jsme spolu jako *stan známi*, říkala mi, že je vdaná, vypadala mizerně. A
teď... mrtvá. První ženská z těch, s kterými jsem v životě spal, o níž se
dovídám, že už není.

118 (OD 19.ČERVENCE 1983 DO 16.SRPNA 1983)